

Warszawa, dnia 16 lutego 2024 r.

Szanowni Państwo

Donald Tusk
Prezes Rady Ministrów

Paulina Hennig-Kloska
Minister Klimatu i Środowiska

Marcin Kierwiński
Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

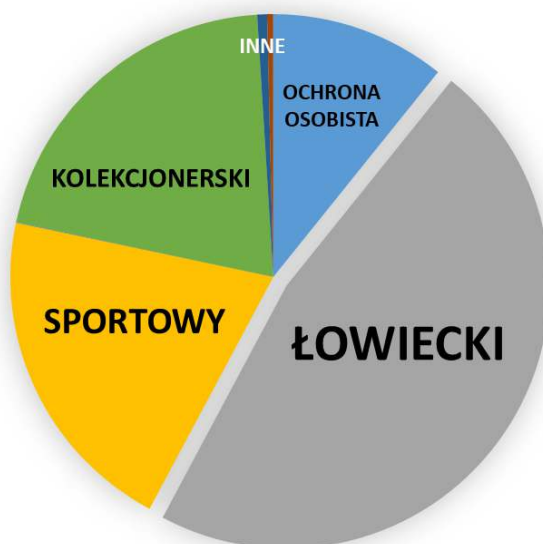
**Apel o pilne przywrócenie obowiązkowych,
okresowych badań lekarskich i psychologicznych myśliwych**

Apelujemy o pilne przywrócenie obowiązkowych, okresowych badań lekarskich i psychologicznych myśliwych - osób użytkujących broń do celów łowieckich. Ten ustawowy obowiązek powinien stać się oczywistą prawną normą, standardem, który znacząco zwiększy bezpieczeństwo milionów Obywatelek i Obywateli, powszechnie korzystających z lasów, łąk i pól, wspólnego dobra zarządzanego przez Skarb Państwa. Wniosek ten jest silnie poparty przesłankami społecznymi, przyrodniczymi i konstytucyjnymi, bowiem sama Konstytucja RP nakazuje władzom zapewnienie fundamentalnego bezpieczeństwa publicznego i właściwą ochronę Dziedzictwa Narodowego.

Uzasadnienie

Myśliwi są największą grupą cywilnych użytkowników broni w Polsce. Obecnie wydanych jest blisko 135 tys. pozwoleń na broń do celów łowieckich na 287 tys. wszystkich pozwoleń, regulowanych przez ustawę o broni i amunicji (wydawanych także osobom użytkującym broń w celach ochrony osobistej, osób i mienia, w celach sportowych, rekonstrukcji historycznych, kolekcjonerskich, pamiątkowych i szkoleniowych) - to 47% cywilnych użytkowników. Osoby użytkujące broń do celów łowieckich zarejestrowali do końca 2022 r. 374 tys. sztuk broni. Ogółem wszyscy użytkownicy broni posiadają 760 tys. zarejestrowanych sztuk. Na jedno pozwolenie myśliwskie statystycznie przypada więc aż 2,8 sztuk broni. **Jednocześnie myśliwi są jedyną spośród cywilnych grup, która użytkuje broń powszechnie, na co dzień i w przestrzeni publicznej, bezpośrednio i na wielką skalę zagrażając bezpieczeństwu publicznemu.**

Liczba wydanych pozwoleń na broń wg. celów użytkowania

Źródło: Statystyka Policji do 2022 r.

<https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/bron/186394,bron-pozwolenia.html>

Co roku w wyniku postrzeleń z broni myśliwskiej ginie kilka osób, a nawet kilkadziesiąt zostaje rannych, doznając trwałego uszczerbku na zdrowiu lub okaleczeń¹. W skali ostatniej dekady to kilkudziesięciu zabitych i nawet kilkuset rannych ludzi. Polska Policja nie prowadzi jednak szczegółowych statystyk tych zdarzeń, co należałoby zmienić.

¹ T. Andrzejczak, główny rzecznik dyscyplinarny Polskiego Związku Łowieckiego: "Wypadki na polowaniach. To nie musiało się zdarzyć.", Wydawnictwo "Łowiec Polski", Warszawa, 2010. Cyt. z tejże publikacji: "W łowiectwie zdarza się rocznie kilka postrzeleń śmiertelnych, kilka osób doznaje ciężkiego uszczerbku na zdrowiu oraz kilkadziesiąt niegroźnych okaleczeń, dla przykładu w 2003 roku zginęło 9 osób, a kilkanaście zostało rannych." (str. 3).

Najczęstszą przyczyną tych wypadków jest strzelanie do nierozpoznanego celu oraz inne rażące błędy i zaniedbania myśliwych, takie jak brak ostrożności i umiejętności obchodzenia się z bronią, nieznajomość lub naruszanie podstawowych zasad regulaminu².

Jednocześnie średnia wieku myśliwych to ponad 52 lata, co oznacza, że wielu z nich poluje od lat nie przechodząc badań lekarskich i psychologicznych, ponieważ przed rokiem 2018 musieli je przejść tylko raz, pierwszy raz ubiegając się o pozwolenie na broń.

Zgodnie ze stanowiskiem Konsultanta Krajowego w dziedzinie medycyny pracy z 2018 roku „Badania powinny być przeprowadzane okresowo, ponieważ pogorszenie stanu zdrowia mogące mieć wpływ na bezpieczeństwo posługiwania się bronią wynika z procesów starzenia”³.

Pozwolenia na broń nie są wydawane, lub są odbierane osobom z zaburzeniami psychicznymi (o których mowa w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego), o znacznie ograniczonej sprawności psychofizycznej, wykazującym istotne zaburzenia funkcjonowania psychologicznego, uzależnionym od alkoholu lub od substancji psychoaktywnych, stanowiącym zagrożenie dla siebie, porządku lub bezpieczeństwa publicznego (skazanym prawomocnym orzeczeniem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, skazanym prawomocnym orzeczeniem sądu za nieumyślne przestępstwo przeciwko życiu, zdrowiu i bezpieczeństwu w komunikacji (popołnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, albo gdy sprawca zbiegł z miejsca zdarzenia), o czym mówi art. 15 ustawy o broni i amunicji .

Powyższe medyczne, psychologiczne, społeczne i prawne przesłanki jednoznacznie przemawiają za koniecznością przywrócenia obowiązkowych okresowych badań myśliwych.

Warto w tym miejscu przytoczyć kilka tragicznych przypadków omyłkowych postrzeleń z broni myśliwskiej w ostatnich latach:

- w listopadzie 2023 roku na poligonie wojskowym w Szczecinie został zastrzelony przez myśliwych żołnierz; został pomyłony z dzikiem i trafiony pociskiem myśliwskim w szyję. Mimo reanimacji zginął na miejscu;
- w sierpniu 2022 roku śmiertelnie postrzelono w głowę 64-latkę z Zamościa podczas polowania w gminie Gorzków (woj. lubelskie);
- w listopadzie 2021 roku podczas polowania zbiorowego na lisy w okolicach Rokitna (pow. bielski) myśliwy przypadkowo postrzelił swojego kolegę, oddając strzał w głowę. Ranny zmarł po dwóch dniach;

---

² Tamże.

³ W polskiej populacji w grupie wiekowej 40-59 lat nadciśnienie tętnicze wystąpiło u 34,1% a powyżej 59 lat u 57,5%. Nadciśnienie tętnicze jest najczęstszą przyczyną nagłych incydentów naczyniowych (naczyniowe uszkodzenie mózgu, retinopatia nadciśnieniowa), których następstwa bezpośrednio wpływają na bezpieczeństwo posługiwania się bronią. Na naczyniowe uszkodzenie mózgu chorują osoby w wieku powyżej 60 lat. W populacji zapadalność na to schorzenie rosła wraz z wiekiem. W wyniku analiz stwierdzono, że u osób powyżej 61 r. życia zapadalność jest prawie 3 razy większa niż przed 60 rokiem życia. Także występowanie chorób narządu wzroku, zwiększa się wraz z wiekiem i tak np. zwyrodnienie plamki żółtej, zaćma starcza to choroby, które ujawniają się w wieku 50-60 lat. Ponadto funkcje poznawcze i psychomotoryczne (czas reakcji, funkcje pamięci roboczej) słabną już po 55 r. życia. Jest to uwarunkowane fizjologicznie.

Źródła: Papenberg (2011), badanie WOBASZ (2005) i badanie NATPOL III PLUS (2002).

- w listopadzie 2020 r. myśliwy śmiertelnie postrzelił 16-letniego chłopca, zbierającego jabłka w sadzie i wraz z kolegą uciekł z miejsca wypadku. Sprawca twierdził, że pomylił chłopca z dzikiem;
- w czerwcu 2019 roku w gminie Gidle (woj. łódzkie) myśliwy polujący z ambony na dziki oddał strzał do nierozpoznanego celu, raniąc śmiertelnie 61-letniego mężczyznę, który pomimo reanimacji zmarł na miejscu.

Myśliwi przypadkowo zabijają również zwierzęta gospodarskie oraz zwierzęta objęte ochroną gatunkową:

- w listopadzie 2023 roku w okolicach Olchowca w Beskidzie Niskim odbywało się zbiorowe polowanie, podczas którego został zastrzelony wilk;
- w październiku 2022 na terenie Centrum Szkolenia Bojowego Drawsko w woj. zachodniopomorskim myśliwy zabił dwie samice żubra - jedna była przywódczynią stada, druga matką prowadzącą ciele. Myśliwy twierdził, że mierzy do dzika;
- w październiku 2022 nieopodal Pomierzyna (pow. drawski) myśliwy zabił łoszę i łoszaka; twierdził później, że pomylił je z jeleniami;
- w listopadzie 2019 roku w miejscowości Dąbrówno (woj. pomorskie, gmina Potęgowo) myśliwy zastrzelił żubra, Pyrka, który był atrakcją łęborskich lasów. Podczas śledztwa twierdził, że pomylił go z dzikiem.

Przypadki podobne do opisanych powyżej są bardzo liczne, o czym regularnie donoszą ogólnopolskie i lokalne media.

Konstytucyjny obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa publicznego

Potrzeba regularnego, okresowego wykonywania badań lekarskich i psychologicznych przez osoby użytkujące broń palną w przestrzeni publicznej wynika nie tylko z przesłanek racjonalnych, opisanych powyżej, ale wprost z przepisów prawa, poczynszy od Konstytucji RP, która stanowi w art. 5.:

”Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.”

Jest ona również niezwykle istotna z punktu widzenia ochrony zwierząt i środowiska - utrata pozwolenia na broń przez osoby o ograniczonej wydolności psychofizycznej zmniejszy liczbę tzw. postrzałków, czyli zwierząt ranionych. Zmniejszy ona również liczbę przypadkowych postrzałów zwierząt należących do gatunków chronionych, co jest coraz częściej w ostatnich latach dokumentowane i zgłaszane organom ścigania.

Stan prawny obowiązku badań cywilnych użytkowników broni

Ustawa o broni i amunicji nakłada obowiązek wykonywania okresowych badań lekarskich i psychologicznych na użytkowników broni palnej używających jej w celach ochrony osobistej oraz ochrony osób i mienia. Wspomniane grupy muszą przechodzić takie badania co 5 lat. Badaniom okresowym są również poddawani na podstawie odrębnych przepisów funkcjonariusze Policji, Straży Granicznej, żołnierze zawodowych Sił Zbrojnych RP i funkcjonariusze innych państwowych formacji uzbrojonych. Z obowiązku okresowej oceny stanu zdrowia zwolnione zostały jedynie osoby, które używają broni palnej do celów sportowych, szkoleniowych, kolekcjonerskich, pamiątkowych oraz rekonstrukcji historycznych, **a od 2023 r. także łowieckich.**

W 2018 roku Sejm RP dodał do katalogu grup zobowiązanych do poddawania się badaniom okresowym, o których mowa w ustawie o broni i amunicji, także myśliwych (Ustawa z dnia 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo łowieckie oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. 2018 poz. 651). Zmiana ta wynikała z oczywistej konieczności uzupełnienia katalogu o osoby używające broni do celów łowieckich, ze względu na posługiwanie się nią w przestrzeni publicznej przez tysiące osób, co wielokrotnie prowadziło do tragicznych wypadków śmiertelnych, postrzeżeń i zranień. Zaznaczyć należy, że myśliwi polują nie tylko na terenach zielonych, użytkowanych rekreacyjnie przez innych obywateli, ale też w pobliżu zabudowań mieszkalnych, stanowiąc realne zagrożenie dla osób postronnych, a zatem dla bezpieczeństwa publicznego. W miejscach, w których wykonywane są polowania często przebywają rodziny z dziećmi, biegacze, grzybiarze, przyrodnicy, naukowcy, fotografowie, rolnicy itd.

Obowiązek ten został jednak zniesiony w 2023 r. ustawą z dnia 26 stycznia 2023 r. o zmianie ustaw w celu likwidowania zbędnych barier administracyjnych i prawnych (Dz.U. 2023 poz. 803, art. 10 pkt. 3), wskutek nacisków środowiska myśliwych, którzy od 2018 roku próbowali zlikwidować ustanowiony obowiązek badań okresowych.

Dostrzegając pilną potrzebę zwiększenia bezpieczeństwa podczas polowań, Fundacja Niech Żyją! wraz z Fundacją na Rzecz Prawnej Ochrony Zwierząt i Kontroli Obywatelskiej "Lex Nova" przygotowały propozycję zmian przepisów, które przywracają stan prawny sprzed 2023 roku, którą załączamy do niniejszego apelu.